

Notitie Marteronderzoek

Schuylenburgweg te Nijmegen

Datum : 13 maart 2020
Projectnummer : 19-0429
Opdrachtgever : Klokgroep
Auteur : IJJ Vleut
Kwaliteitscontrole : EJF Claassen

Kader

Initiatiefnemer is voornemens in het bestemmingsplan de bestemming van het gebied aan de Van Schuylenburgweg in Nijmegen te wijzigen naar Wonen. Er worden 114 grondgebonden woningen en 42 appartementen gerealiseerd. De bebouwing binnen het plangebied is in 2019 verwijderd. Ook zal er ten behoeve van de plannen beplanting worden verwijderd, voornamelijk aan de zuidkant van het plangebied. De groenstrook die het plangebied omringd aan de oost-, noord- en westkant blijft in de huidige plannen behouden. Uit een aanvulling op Quicksan Flora en Fauna uit maart 2017 (rapportnr. P17-0073) is gebleken dat het zuidelijke gedeelte van het plangebied mogelijk dient als foerageergebied voor marters en dat hier mogelijk verblijfplaatsen van marters aanwezig zijn. Met de bouw wordt mogelijk leefgebied en verblijfplaatsen van de kleine marters (bunzing, hermelijn en wezel) vernietigd.

Om te kunnen bepalen wat de effecten van de bouw van woningen zullen zijn op deze beschermde zoogdiersoorten, is het noodzakelijk om een nader onderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen en foerageergebied in het plangebied. Aan de hand van de resultaten wordt bepaald welke effecten kunnen optreden op de aanwezige zoogdieren als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling en welke maatregelen eventueel genomen dienen te worden om deze effecten te verzachten (mitigerende maatregelen). Indien leefgebied van de marters aanwezig is, kunnen de voorgenomen werkzaamheden negatieve effecten tot gevolg hebben. Hiervoor is een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig.

Methode

Het onderzoek naar marters heeft plaatsgevonden tussen 4 december 2019 en 9 maart 2020, voor een totale periode van 13 ½ week. De gebruikte methodes zijn ingezet buiten de voortplantingsperiode van kleine marters, derhalve is minimaal 12 weken aangehouden.

Tijdens het onderzoek is gebruik gemaakt van de marterbox, jiggler en sporenbuizen, zie foto's van methodes in bijlage 1. De marterbox is een door de Werkgroep Kleine Marterachtigen van de Zoogdierverseniging ontworpen houten kistje met binnenin een cameraval. Marters die door de buis lopen worden vastgelegd door middel van de camera. De marterbox is voornamelijk effectief voor de wezel, hermelijn en steenmarter. De jiggler bestaat uit een stuk buigzaam ijzerdraad (circa 1,25 m lang) met een lus waaraan een thee-ei wordt gehangen, en waarmee verschillende soorten lokaas (zoals vis, pindakaas of jam) aangeboden kunnen worden. Binnen enkele meters van de jiggler wordt een cameraval geplaatst om geïnteresseerde diersoorten vast te leggen. De jiggler is effectief voor alle kleine marterachtigen en de steenmarter. Een sporenbuis bestaat uit een pvc buis met een op maat gemaakt plankje met middenin een stempelkussen dat gedrenkt is in paraffineolie en verzadigd

met poederkoolstof. Marters lopen graag door buizen en lopen zo over het stempelkussentje waardoor ze sporen achterlaten op het plankje. De sporenbuizen worden geregeld gecontroleerd en vervangen om sporen van mogelijke marters vast te stellen. De sporenbuizen zijn effectief voor de wezel, hermelijn en steenmarter.

Het onderzoek heeft plaatsgevonden binnen het gehele bestemmingsplangebied. Er is besloten om het gehele gebied te onderzoeken, zoals de groenstrook en niet alleen het gebied waar de vegetatie verwijderd zal worden om eventuele effecten van de voorgenomen plannen op marters in deze groenstrook te kunnen beoordelen. De groenstrook is geschikt als verblijfplaats, foerageergebied en migratieroute voor de bunzing, wezel en steenmarter. In de groenstrook zijn 15 sporenbuizen neergelegd en zijn een marterbox en een jiggler geplaatst.

Het zuidelijke gedeelte van het plangebied waar de vegetatie van zal worden verwijderd met geschikt leefgebied voor de martersoorten is ongeveer 1,0 ha groot. In dit gebied zijn een marterbox, een jiggler en 15 sporenbuizen geplaatst, zie figuur 1. De marterbox is geplaatst in de buurt van een pad dat tussen twee bosgebiedjes loopt binnen het plangebied. Verwacht wordt dat marters hier de oversteek maken van het ene stukje bos naar het andere. De jiggler is niet ver van de rand van het bos geplaatst. Verwacht wordt dat marters hier foerageren en dat daar de grootste kans is marters om marters op beeld vast te leggen. De sporenbuizen zijn op potentieel geschikte locaties neergelegd.

Zowel de marterboxen als de jigglers zijn na 8 ½ week verplaatst. Op 30 januari bleek dat gedurende twee weken zowel één van de jigglers als één van de marterboxen geen opnames hadden gemaakt. Mogelijk door een technisch probleem met de cameravallen. Toen is besloten om vanaf 5 februari een extra jiggler en een extra marterbox in het bestemmingsplangebied neer te zetten voor het restant van het onderzoek om te compenseren voor de twee weken dat we geen opnames hebben gehad. Deze extra jiggler en marterbox hebben dus vier weken in het gebied gestaan. De sporenbuizen zijn elke drie weken gecontroleerd op afdrucken en zijn daarna schoongemaakt.

Figuur 1. Locaties jiggers, marterboxen en sporenbuizen in het bestemmingsplangebied

Resultaten

Gedurende de periode van 4 december 2019 tot en met 9 maart 2020 zijn op de cameravallen van de jiggler binnen het bestemmingsplangebied opnames gemaakt van een das, een bunzing, vossen, katten, muizen en meerdere vogels waaronder merel, roodborst, winterkoning, koolmees en gaai. De das is éénmaal op een cameraval bij een jiggler waargenomen in het zuiden van het bestemmingsplangebied, in het gedeelte waarvan de vegetatie zal worden verwijderd. De bunzing is éénmaal ook op een cameraval bij een jiggler in de groenstrook aan de noordkant van het bestemmingsplangebied waargenomen, zie figuur 2. Op de sporenplankjes zijn alleen afdrucken van muizen gezien. Er zijn geen prenten van marters waargenomen op de sporenbuizen. De cameravallen van de marterboxen hebben opnames gemaakt van muizen, ratten en van een winterkoning. Er zijn geen opnames van marters gemaakt met behulp van de marterboxen.

Figuur 2. Locaties waarnemingen beschermde soorten binnen het bestemmingsplangebied

Effectenboordeling

Binnen het bestemmingsplangebied is meerdere keren een vos waargenomen. Deze waarnemingen duiden erop dat het gebied tot het leefgebied van de vos behoren. De bouw van woningen binnen het plangebied heeft tot gevolg dat dit gebied niet meer door de vos als leefgebied is te gebruiken. Het leefgebied van de vos wordt hierdoor kleiner en raakt mogelijk versnipperd. Mogelijk ontstaat een toename van licht richting de groenstrook tijdens de aanleg- en gebruikfase. Dit zorgt voor verstoring van dit deel van het leefgebied van de vos.

In de provincie Gelderland geldt voor de vos bij ruimtelijk ontwikkelingen een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Derhalve hoeft voor het verstoren van de vos geen ontheffing te worden aangevraagd.

De das is éénmaal waargenomen binnen het bestemmingsplangebied. Dit betekent dat het plangebied tot het leefgebied van de das behoort. De das gebruikt het gebied vermoedelijk als route richting het oosten en als onderdeel van het foerageergebied. Uit veldonderzoek blijkt dat binnen het bestemmingsplangebied geen burchten aanwezig zijn. Ook zijn er geen burchten aangetroffen in het bos ten zuiden van het plangebied. De das heeft een groot leefgebied van 30 tot 150 hectare in optimaal gebied, en van 150 tot 600 hectare in marginaal gebied. Dassen kunnen afstanden afleggen van 1,5 tot 12 kilometer om foerageergebied te bereiken. Bekend is dat er burchten aanwezig zijn ten westen van de A73 en aan de Streekweg, en de Wezenhof (NDFF). Aangezien in het plangebied en het bos ten zuiden hiervan geen dassenburcht is aangetroffen, is het aannemelijk dat de waargenomen das afkomstig is van een van deze bekende burchten. Als gevolg van de voorgenomen plannen raakt het bestemmingsplangebied ongeschikt als onderdeel van het leefgebied voor de das. Tevens kan de das niet meer via het plangebied in oostelijke richting migreren. Het plangebied beslaat een klein deel van het totale leefgebied van de das. Het overgrote deel van het leef- en foerageergebied blijft onaangetast door de voorgenomen plannen. Doordat het plangebied ver van de burcht ligt, betreft het geen essentieel deel van het leef- en foerageergebied.

Via het bos ten zuiden van het plangebied blijft voor de das een route in oostelijke richting bestaan. Deze aspecten in ogenschouw genomen hebben de voorgenomen plannen geen significant negatieve effecten tot gevolg op het leefgebied van de das. Het is daarom niet noodzakelijk een ontheffing aan te vragen op de Wet Natuurbescherming.

In de groenstrook is een bunzing waargenomen op een cameraval. Vermoedelijk gebruikt de bunzing de groenstrook als migratieroute. Er zijn geen oude hollen van bijvoorbeeld konijn, mol, vos en das in het gebied waargenomen waar de bunzing zou kunnen verblijven. Ten noorden en oosten van het bestemmingsplangebied is geschikt foerageergebied voor de bunzing aanwezig. Ook ten zuiden van het bestemmingsplangebied is geschikt foerageergebied aanwezig. De bunzing is voornamelijk in de buurt van de A73 waargenomen (NDFF). De bunzing heeft een territorium wat van minstens 10 ha tot enkele duizenden hectare groot kan zijn. Aangezien de groenstrook blijft behouden, blijft de migratieroute van bunzing bestaan. In de bouwfase en de gebruiksfase van de nieuwe woningen kan een toename van licht ontstaan op de groenstrook. Om de migratieroute als zodanig goed te laten functioneren en de verstoring van licht zoveel mogelijk te voorkomen, is het belangrijk dat niet alleen de bomen behouden blijven, maar ook de onderbegroeiing. Bunzing blijft liever in de dekking van dichte vegetatie dan zich in de openheid te begeven. De onderbegroeiing vormt tevens een buffer tegen verstoring door verlichting.

Verstoring van de groenstrook door verlichting dient verder te worden voorkomen door bouwwerkzaamheden alleen uit te voeren tijdens de daglichtperiode. Mocht het toch nodig zijn om werkzaamheden bij te lichten, dan dient verlichting van de groenstrook af te worden gericht. Bij werkverlichting en verlichting in de nieuwe situatie dienen lampen te worden toegepast met armaturen die een scherpe lichtbundel naar beneden creëren om lichtverstrooiing tegen te gaan. Wanneer deze maatregelen in acht worden genomen, treden geen negatieve effecten op ten aanzien van de bunzing en zijn migratieroute. Een ontheffing van de Wet natuurbescherming is dan niet nodig.

Conclusie

Het bestemmingsplangebied maakt deel uit van het leefgebied van enkele beschermde diersoorten, namelijk de vos, das en de bunzing. In de provincie Gelderland geldt voor de vos bij ruimtelijk ontwikkelingen een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Derhalve hoeft voor het verstoren van de vos geen ontheffing te worden aangevraagd. De das is waargenomen in het gedeelte van het bestemmingsplangebied waar de vegetatie zal worden weggehaald, dit zal dus effect hebben op het leefgebied van de das. De werkzaamheden hebben echter geen effect op de vaste rust- of verblijfplaats van de das en het is daarom niet noodzakelijk een ontheffing aan te vragen op de Wet Natuurbescherming. De bunzing is waargenomen in de groenstrook aan de noordzijde die behouden blijft. De werkzaamheden hebben geen wezenlijk effect op de bunzing, het is daarom niet noodzakelijk om ontheffing aan te vragen op de Wet Natuurbescherming. Echter is het wel belangrijk dat verstoring door verlichting richting de groenstrook te voorkomen door bouwwerkzaamheden alleen uit te voeren tijdens de daglichtperiode. Mocht het toch nodig zijn om werkzaamheden bij te lichten, dan dient verlichting van de groenstrook af te worden gericht. Bij werkverlichting en verlichting in de nieuwe situatie dienen lampen te worden toegepast met armaturen die een scherpe lichtbundel naar beneden creëren om lichtverstrooiing tegen te gaan.